

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **I. H.**, zastoupen JUDr. Michaellem Sonntagem, advokátem se sídlem Týnská 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 2. 12. 2008, č. j. 46 Az 80/2008 – 31,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Žalovaný **j e p o v i n e n** uhradit žalobci k rukám jeho zástupce JUDr. Michaela Sonntaga náklady řízení ve výši 5712 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 2. 12. 2008, č. j. 46 Az 80/2008 – 31, zrušil rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „stěžovatel“) ze dne 25. 4. 2008, č. j. OAM-302/LE-C06-C09-2008, kterým byla zamítnuta žádost žalobce (dále jen „účastník řízení“) o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) jako zjevně nedůvodná. Své rozhodnutí krajský soud odůvodnil s odkazem na ust. § 33 odst. 1 a § 34 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) tím, že v řízení bylo prokázáno, že účastník řízení si zvolil pro zastupování v řízení o mezinárodní ochraně zástupcem advokáta JUDr. Michaela Sonntaga a plná moc datovaná 22. 4. 2008 byla založena do správního spisu. Vzhledem k tomu, že byl zástupce informován stěžovatelem

o termínu pohovoru s účastníkem řízení a také protokol o pohovoru s účastníkem řízení podepsal, je dostatečně prokázáno, že stěžovatel byl o existenci zastoupení informován. Okamžikem oznámení zastoupení doručuje správní úřad písemnosti pouze a jenom zástupci. Přesto stěžovatel rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zástupci účastníka řízení nedoručil. Doručení zastoupenému nemá účinky pro běh lhůt, nestanoví-li zákon jinak. I když neplatí absolutní zákaz doručování písemností jak zástupci, tak zastoupenému, je nutné vždy doručit zástupci. Pro začátek běhu lhůt je rozhodující doručení písemnosti zástupci účastníka řízení. Bylo-li rozhodnutí ministerstva doručeno pouze účastníku řízení a nikoli jeho zástupci, i když byla plná moc udělená zástupci ve spise založena, nemohlo nabýt rozhodnutí právní moci pro nedostatek v oznámení. Pokud jde o ust. § 20 odst. 2 zákona o azylu, podle něhož plnou moc nelze udělit k převzetí rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany, toto ustanovení se na projednávanou věc nevztahuje, neboť dopadá pouze na případy, kdy účastník řízení (žadatel) by chtěl zplnomocnit zmocněnce pouze k jednotlivému úkonu, a to k převzetí rozhodnutí. Protože však účastník řízení udělil plnou moc advokátovi pro celé řízení, tedy je stěžovatel povinen zástupci zaslat i své rozhodnutí.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž namítal nezákonnost rozsudku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. z důvodu nesprávné interpretace ustanovení § 20 odst. 2 zákona o azylu. Krajský soud toto ustanovení vyložil tak, že se nevztahuje na plnou moc udělenou na celé řízení, ale pouze na jednorázovou plnou moc k převzetí rozhodnutí. Tento výklad považuje stěžovatel za nezákonný, neboť nevychází ze znění příslušných ustanovení zákona o azylu a je i v rozporu s úmyslem zákonodárce. S poukazem na ust. § 24a odst. 1, 2 zákona o azylu stěžovatel dovozuje, že zákon o azylu jednoznačně vychází z principu aktivní účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany, přičemž je stanoveno výlučné postavení při převzetí rozhodnutí, kdy je ze zákona vyloučeno poskytnutí plné moci zástupci pro tento úkon. Nezastupitelnost žadatele při převzetí rozhodnutí nepochybně platí i v případě existující plné moci pro celé řízení. Ustanovení § 34 odst. 2 správního řádu obsahuje v poslední větě odkaz na lex specialis, který je v tomto případě zákon o azylu, v němž je upravena procedura doručování zvláštním způsobem. Postup stěžovatele při doručování rozhodnutí byl tudíž plně v souladu se zákonem a bez vad. Zástupce účastníka řízení byl dne 7. 5. 2008 prostřednictvím faxu infomován, že dne 15. 5. 2008 v 10 hodin bude žadateli předáno rozhodnutí stěžovatele, čímž stěžovatel splnil svoji zákonnou povinnost oznámit zástupci chystané předání rozhodnutí. Stěžovatel se domnívá, že tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se jedná o právní otázky, které dosud nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 13/2006). Jde o výklad § 20 odst. 2 věta druhá zákona o azylu ve vztahu k zastoupení žadatele po celou dobu řízení, kdy soud vyložil předmětné ustanovení podle názoru stěžovatele nesprávně. Stejně tak je zásadní právní otázkou nezastupitelnost žadatele při převzetí rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle ust. § 24a odst. 1 zákona o azylu a s ní související fikce doručení ve smyslu § 24 a odst. 2 citovaného zákona. Stěžovatel shledává hrubé pochybení krajského soudu při výkladu práva, čímž je naplněna podmínka přijatelnosti kasační stížnosti. Dalším významným právním problémem je řešení situace, kdy je soudem uložena povinnost nahradit účastníkovi řízení, který měl úspěch ve věci, náklady řízení, a to stranou, jež úspěch ve věci neměla. V případě zrušení rozhodnutí soudu rozsudkem Nejvyššího

správního soudu odpadá důvod, pro který bylo plněno, a proto by mělo být rozhodnuto i o zrušení části výroku o náhradě nákladů. Ze všech výše uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek krajského soudu byl zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení.

Účastník řízení ve vyjádření ke kasační stížnosti označil argumentaci krajského soudu za věcně správnou. Poukázal na to, že stěžovatel v kasační stížnosti argumentuje odkazem na ust. § 20 odst. 2 zákona o azylu a přitom nerozlišuje situaci, kdy si žadatel zvolí zmocněnce pro celé řízení, jako tomu bylo v tomto případě. Citované ustanovení dopadá na situaci, kdy si žadatel zvolí zmocněnce pro jeden úkon spočívající v převzetí rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Právní názor stěžovatele v tomto smyslu je tedy nesprávný. Je proto nepochybné, že rozhodnutí měl stěžovatel doručit zástupci a nepostačí oznámení, že účastníku řízení bude rozhodnutí doručováno předáním. Proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti posuzoval Nejvyšší správní soud otázku její přijatelnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Kasační stížnost ve věcech azylu bude přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. K tomu dochází v případě, že důvodem podání kasační stížnosti je „...natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti soudů.“ (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 41, dostupný na www.nssoud.cz). Takovým případem může být také situace, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat také tehdy, pokud krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Takovým případem bezpochyby je, pokud pochybení při výkladu, a následné aplikaci hmotného či procesního práva, založí nezákonnost celého rozhodnutí.

Kasační stížnost je přijatelná i v případě, že je podána ministerstvem. Jak již dříve Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 – 59, dostupném na www.nssoud.cz, „Kasační stížnost může být ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelná i v případě, že je podána Ministerstvem vnitra z důvodu zásadního pochybení krajského soudu, které bude spočívat v tom, že krajský soud hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva, případně že nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu.“

S ohledem na skutečnost, že otázka, kterou je nutno v souzené věci zodpovědět, tj. zda nedoručením rozhodnutí stěžovatele ve věci mezinárodní ochrany právnímu zástupci účastníka řízení zplnomocněnému k zastupování pro celé řízení, bylo zasaženo do práv účastníka řízení takovým způsobem, že by to mohlo mít dopad do jeho

hmotněprávního postavení, nebyla dosud v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, považuje Nejvyšší správní soud kasační stížnost za přijatelnou.

Po konstatování přijatelnosti kasační stížnosti přezkoumal Nejvyšší správní soud napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Z obsahu spisu vyplynulo, že dne 5. 3. 2008 byla stěžovateli doručena žádost účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany. Dne 14. 3. 2008 byl dopisem stěžovatele účastník řízení poučen o možnosti nechat se po dobu řízení zastupovat na základě plné moci. Dopisem, který obdržel stěžovatel dne 2. 4. 2008, účastník řízení sdělil, že po dobu řízení se nechá zastupovat na základě plné moci JUDr. Michaelem Sonntagem s uvedením jeho sídla. Ve správním spise je založena plná moc účastníka řízení udělená tomuto advokátovi k zastupování v řízení o mezinárodní ochraně datovaná dnem 22. 4. 2008. Téhož dne byl s účastníkem řízení proveden pohovor. Protokol o tomto pohovoru podepsal účastník řízení a jeho právní zástupce JUDr. Michael Sonntag. Po provedeném řízení vydal dne 25. 4. 2008 stěžovatel rozhodnutí, kterým žádost účastníka řízení žadatele zamítl a dne 7. 5. 2008 bylo JUDr. Michaelu Sonntagovi faxem sděleno, že dne 14. 5. 2008 v 10 hodin bude účastníku řízení ve Věznici Rýnovice předáno předmětné rozhodnutí. Uvedeného dne bylo účastníku řízení předáno rozhodnutí, se kterým byl seznámen v ruském jazyce a byl poučen, že toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení. O předání rozhodnutí byl sepsán protokol, který podepsal pověřený pracovník stěžovatele, tlumočník a účastník řízení.

Podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení.

Podle ustanovení § 33 odst. 1 správního řádu si účastník může zvolit zmocněnce. Zmocnění k zastoupení se prokazuje písemnou plnou mocí. Plnou moc lze udělit i ústně do protokolu. V téže věci může mít účastník současně pouze jednoho zmocněnce.

Podle ustanovení § 34 odst. 1 správního řádu zástupce podle § 32 a § 33 vystupuje v řízení jménem zastoupeného. Z úkonů zástupce vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému. Podle odst. 2 citovaného ustanovení se doručují písemnosti, s výjimkou případů, kdy má zastoupený něco v řízení osobně vykonat, pouze zástupci. Doručení zastoupenému nemá účinky pro běh lhůt, nestanoví-li zákon jinak.

Podle ustanovení § 9 zákona o azylu se na řízení o udělení mezinárodní ochrany použije správní řád, s výjimkou ustanovení o doručování na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu sdělenou účastníkem, ustanovení o doručování písemností určených do vlastních rukou a doručovaných na požádání jiným způsobem, ustanovení o doručování adresátům zdržujícím se v cizině, dále ustanovení o úřední desce, o ustanovení opatrovníka osobám neznámého pobytu a osobám, které se zdržují v cizině, pokud se jim nedaří doručovat, a o ustanovení zástupce pro doručování, a dále ustanovení o umožnění nahlížení do spisu jiným osobám než účastníkům a jejich zástupcům, o ústním jednání, o

vydání stejnopisu výroku rozhodnutí na požádání účastníka, o lhůtách pro vydání rozhodnutí a ustanovení o odvolacím řízení a řízení o rozkladu.

Podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona o azylu má účastník řízení právo se po celou dobu řízení nechat zastupovat na základě plné moci; není-li plná moc udělena advokátovi, podpis tohoto účastníka na plné moci musí být úředně ověřen. Plnou moc nelze udělit k převzetí rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany.

Podle ustanovení § 24a odst. 1 zákona o azylu se stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí účastníku řízení doručí v místě a čase stanoveném v písemné výzvě k převzetí rozhodnutí, odst. 2 téhož ustanovení zákona dále stanoví, že nedostaví-li se žadatel o udělení mezinárodní ochrany k převzetí rozhodnutí v den ve výzvě uvedený, ač mu výzva byla doručena, je den k převzetí rozhodnutí ve výzvě uvedený považován za den, kdy je rozhodnutí žadateli o udělení mezinárodní ochrany doručeno.

Základním pravidlem vyplývajícím z ustanovení § 34 odst. 2 správního řádu při doručování písemností správním orgánem, má-li účastník řízení ve správním řízení zástupce, je, že se písemnosti doručují pouze tomuto zástupci. Výjimkou z tohoto pravidla je případ, kdy účastník řízení má něco osobně vykonat. Tehdy je nutno doručit písemnost jak zástupci, tak účastníku řízení. Nejvyšší správní soud již dříve vyslovil v rozsudku ze dne 17. 12. 2008, č. j. 1 As 100/2008 - 61, dostupném na www.nssoud.cz, že „protože je to právě zástupce, který má hájit práva zastoupeného ve správním řízení, normuje správní řád zásadu, že i písemnosti, které jsou zastoupenému určeny, jsou doručovány výhradně jeho zástupci a pouze takové doručení má účinky založení běhu lhůt pro účely řízení ... má-li zastoupený v řízení něco osobně vykonat, doručují se písemnosti též jemu I v takovém případě se však správní orgán musí pohybovat v rámci zákonem mu stanoveným; může totiž požadovat osobní konání zastoupeného v řízení jen tehdy, připouští-li takové jeho oprávnění zákon sám. Zákonný požadavek „nutnosti osobní účasti“ je třeba vykládat tak, že správní orgán může příslušnou osobu předvolat pouze a jen tehdy, jestliže je osobní účast předvolané osoby nutná pro dosažení cíle řízení“.

V ust. § 24 a zákona o azylu je stanoven způsob doručení rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tak, že stěžovatel účastníku řízení rozhodnutí doručí předáním. Ačkoliv z rozhodnutí o mezinárodní ochraně nevyplývá, že by měl přímo na jeho základě účastník řízení něco učinit, je nutno v souladu se zákonem o azylu doručit rozhodnutí za podmínek stanovených v ust. § 24a zákona o azylu, tedy doručit je účastníku řízení osobně. Nejvyšší správní soud se již speciální úpravou doručování podle zákona o azylu zabýval v rozsudku ze dne 15. 8. 2006, č. j. 6 Azs 184/2005 - 93, dostupném na www.nssoud.cz a publikovaném ve Sb. NSS pod č. 1748/2009, v němž uvedl, že „... v případě úpravy doručování podle správního řádu a úpravy doručování podle zákona o azylu jde o úpravu správního procesu, která je vzájemně rozdílná. Při aplikaci té které normy je tak třeba přistoupit k využití interpretačních právně logických zásad, které případný konflikt norem řeší. Jedním z takových teoretických principů je zásada *lex specialis derogat legi generali*. K její aplikaci v případě zákona o azylu nutí ostatně sám tento zákon v ustanovení § 9 ... V případě aplikace zásady *lex specialis derogat legi generali* je pak nutné zjišťovat, do jaké míry speciální úprava tvoří úpravu úplnou, tj. jinými slovy, do jaké míry obecný režim nahrazuje.“ V tomto rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru,

že ust. § 24 zákona o azylu představuje speciální úpravu doručování, která je natolik komplexní, že subsidiární použití správního řádu jako předpisu obecného vylučuje.

Lze tak konstatovat, i s ohledem na výše uvedený judikatorní závěr (byť se týká ustanovení § 24 zákona o azylu ve vztahu k již neúčinnému zákonu č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů), že zákon o azylu upravuje způsob doručování ve věcech mezinárodní ochrany zvláštním a komplexním způsobem, a to i v případě doručování písemností určených do vlastních rukou, tedy písemností, jejichž způsob doručování je upraven v ust. § 24a zákona o azylu. Takový úmysl zákonodárce ostatně vyplývá i z obsahu ustanovení § 9 zákona o azylu, které výslovně pro doručování písemností do vlastních rukou a pro ustanovení zástupce pro doručování, vyloučilo aplikaci správního řádu. Zákon o azylu pak stanoví způsob doručení rozhodnutí účastníku řízení formou osobního převzetí. Z této speciální úpravy vyplývá, že účastník řízení má přímo při doručování učinit osobně úkon, spočívající v převzetí rozhodnutí, nijak však ustanovení § 24a zákona o azylu neřeší otázku doručení právnímu zástupci účastníka řízení.

Z dikce ust. § 20 odst. 2 věta první zákona o azylu vyplývá právo účastníka řízení se po celou dobu řízení nechat zastupovat na základě plné moci. Jazykový výklad věty druhé obsahující formulaci „plnou moc nelze udělit k převzetí rozhodnutí ...“ vzbuzuje pochybnosti o obsahu tohoto ustanovení a umožňuje více interpretací, což se projevilo v právě daném případě, kdy krajský soud interpretoval ustanovení odlišně, než jak je chápáno v běžné praxi stěžovatele, přičemž oba výklady mohou být z určitých úhlů pohledu rozumné, účelné či přesvědčivé. Z hlediska zjištění obsahu právní úpravy, obzvláště v případě pochybností, je třeba vzít v úvahu další uznávané způsoby výkladu (k doslovnému a teleologickému výkladu viz např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2008, č. j. 7 Afs 54/2006 – 155, publ. pod č. 1778/2009 Sb. NSS, náleží Ústavního soudu ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, publikovaný pod č. 63/1997 Sb. a náleží ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, publikovaný pod č. 30/1998 Sb.). Ústavní soud v posledně uvedeném nálezu uvedl, že „jazykový výklad představuje toliko prvotní přiblížení se k aplikované právní normě, je východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.)“. Nejvyšší správní soud, s ohledem na judikatorní závěry týkající se metod výkladu právních předpisů, uvádí, že ustanovení § 20 odst. 2 zákona o azylu je nutné, obzvláště v případě pochybností, interpretovat pomocí dílčích metod výkladu (systematický, e ratione legis) ve prospěch smyslu a účelu institutu právního zastoupení v řízení ve věci mezinárodní ochrany.

Z hlediska systematiky zákona o azylu je nutné ustanovení § 20 odst. 2 větu druhou ve spojení s § 9 interpretovat s ohledem na smysl institutu právního zastoupení právě v kontextu speciální úpravy doručování, z níž vyplývá pouze nutnost osobní účasti účastníka řízení při doručení rozhodnutí. Při tomto úkonu je tedy jeho přítomnost nenahraditelná. Není tedy možno ustanovit zástupce, kterému by bylo doručeno předáním rozhodnutí místo účastníku řízení osobně. Vzhledem k tomu, že zákon o azylu neobsahuje jiná ustanovení, které by právní důsledky vyplývající ze zastoupení na základě plné moci upravilo odlišně od správního řádu, je správní orgán povinen respektovat zásadu vyplývající z ustanovení § 34 odst. 2 správního řádu. Pokud by zákonodárce ustanovením § 20 odst. 2 zákona o azylu měl na mysli zasáhnout do institutu právního zastoupení tak

zásadním způsobem, jak jej chápe stěžovatel, musel by tak učinit výslovně. Důvodová zpráva k zákonu č. 350/2005 Sb., kterým bylo změněno ustanovení § 20 odst. 2, uvádí, že „zkušenosti z praxe vedou k potřebě vyžadovat osobní účast žadatele o udělení azylu, a to i pokud je zastoupen advokátem či zmocněncem na základě udělené plné moci. Osobní účast je spojována s potřebou při převzetí rozhodnutí, které doručením nabývá právní moci, nejen odevzdat průkaz žadatele o udělení azylu, převzít cestovní doklad, pokud jej správnímu orgánu při zahájení řízení předložil, ale i osobně si před orgány cizinecké policie upravit svůj případný další legální pobyt na území. Proto se stanoví, že plnou moc nelze udělit pro převzetí rozhodnutí ve věci azylu.“ I z důvodové zprávy tedy vyplývá, že záměrem zákonodárce bylo zajistit možnost správního orgánu kontaktovat účastníka řízení osobně a přitom vyřídit potřebné formalities související s jeho pobytem na území, tedy spíše řešit otázky praktické a nikoliv zcela ignorovat skutečnost právního zastoupení. Záměrem zákonodárce, v intencích důvodové zprávy, tedy bylo docílit výjimky z pravidla, kdy v případě, že byl účastník řízení zastoupen advokátem, doručoval správní orgán rozhodnutí pouze advokátovi, tedy docílit situace, kdy bude rozhodnutí doručeno jak účastníku řízení, tak jeho právnímu zástupci.

Ústavně konformním, systematickým a teleologickým výkladem ustanovení § 20 odst. 2 ve spojení s § 24a zákona o azylu lze dospět k závěru, že smyslem věty druhé ustanovení § 20 odst. 2 je zdůraznit nenahraditelnost a nezastupitelnost účastníka řízení při úkonu – osobním převzetí rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Zákonodárce tedy ustanovením § 20 odst. 2 věta druhá zákona o azylu vyloučil zastupitelnost účastníka řízení při jednom konkrétním úkonu. Citované ustanovení však nemůže vyloučit účinky právního zastoupení a povinnost právnímu zástupci správní rozhodnutí zaslat.

Správní praxe stěžovatele, kdy tento pouze zasílal právnímu zástupci faxem informaci, kdy a kde dojde k předání rozhodnutí jeho klientovi nemá podle Nejvyššího správního soudu oporu v zákoně a nemůže nahradit doručení rozhodnutí jako takového. Interpretace věty druhé § 20 odst. 2 zákona o azylu v tom smyslu, že při doručování rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany se doručuje pouze účastníku řízení, vede k popření samotného smyslu institutu právního zastoupení. Postup stěžovatele tak představuje neoprávněný zásah do právní sféry účastníka řízení spočívající v omezení využití všech možností, které pro něj z institutu právního zastoupení vyplývají a také ztěžuje plnění povinností advokáta vůči svému klientovi (pokud se chce seznámit s rozhodnutím, musí se dostavit na místo převzetí podle výzvy nebo si rozhodnutí převzít následně od svého klienta). Účastník řízení, který si zvolil právního zástupce z toho důvodu, aby účinnějším způsobem hájil svá práva, je oprávněn očekávat, že rozhodnutí, které si převezme v souladu se zákonem o azylu osobně, bude doručeno také jeho zástupci. Tato skutečnost je v řízení o udělení mezinárodní ochrany o to významnější, že žadatelé o mezinárodní ochranu zpravidla neovládají jazyk a neznají právní řád země, v níž o mezinárodní ochranu žádají. Bylo by v extrémním rozporu s principy spravedlnosti a hodnotami, na nichž je založen moderní právní stát, aby ve fázi doručování meritorního rozhodnutí, které má podstatný dopad na status žadatele o mezinárodní ochranu, a také se od něj odvíjí počítání lhůty k případné přípravě a podání žaloby proti rozhodnutí, byla skutečnost, že účastník řízení je právně zastoupen pro celé řízení, byť z důvodů pro správní orgán racionálních a praktických, takto ignorována.

Vzhledem k výše uvedenému je stěžovatel povinen respektovat základní zásadu vyplývající z institutu právního zastoupení týkající se doručování a je povinen doručit rozhodnutí nejen účastníkovi řízení, ale také jeho právnímu zástupci. V dané věci se tak nestalo a krajský soud tedy nepochybil, pokud rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 poslední věta s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů. Účastník řízení měl v řízení úspěch, a proto má právo na náhradu nákladů, které mu vznikly v souvislosti s právním zastoupením. Náklady řízení sestávají z odměny za 2 úkony právní služby po 2100 Kč (převzetí a příprava zastoupení a vyjádření ke kasační stížnosti) podle ust. § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) a náhrady hotových výdajů 2 x 300 Kč podle ust. § 13 odst. 3 vyhlášky. Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (§ 14a odst. 1 vyhlášky), zvyšuje se jeho odměna o částku odpovídající této dani, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. o 912 Kč. Celková částka náhrady nákladů řízení proto činí 5712 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2009

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně
senátu